

DZIENNIK WILEŃSKI

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: ul. Dominikańska 4. Telefon Redakcji i Administracji 448, Drukarni 520. Redaktor przyjmuje od g. 2—4 pp. Administracja otwarta od g. 9—5, w niedziele i święta od 12—1 pp. „Dziennik Wileński” wychodzi codziennie z wyjątkiem poniedziałków i dni poświęconych.

PRENUMERATA miesięcznie 3 zł., z odnośnieniem i przesyłką pocztową 3 zł. 50 gr., za granicą 7 zł., cena pojedynczego numeru na prowincji 16 gr. CENA OGŁOSZEŃ: za wiersz milim. przed tekstem 20 gr., w tekście 40 gr., za tekstem 10 gr. W numerach świątecznych oraz z prowincji o 25%, zagranicą o 50% drożej. Za dostarczenie numeru dowodowego 20 gr. Każda nowa podwyżka taryfy obowiązuje wszystkie już przyjęte ogłoszenia od dnia zmiany cen bez uprzedniego zawiadomienia. Ogłoszenia cyfrowe, tabela oraz fantazyjne o 25% drożej. Konto czekowe w P. K. O. N. 20187.

Zródło Pracy

ul. Młynowa 12, pod kierownictwem wykwalifikowanej w najlepszych firmach w Warszawie Mistrzyni Cechowej. Wykonywa najwykwniejsze toalety wieczorowe, wizytowe, oraz kostjumy, palta letnie i zimowe. Uruchomiony również dział bieliźniarski. Wykonanie sumienne — ceny umiarkowane. W godzinach wieczorowych dla pań inteligentnych teoretyczno-praktyczne lekcje kroju i szycia w dziale kravickim i bieliżnianym. Na życzenie, kończącym wydaje się patenta cechowe.

20% taniej niż wszędzie 20%

Zdrowy handel — niskie ceny

D.H.W. NOWICKI

Wilno ul. Wielka 30, Telef. 9-08

Wszystkie towary nabywa i sprzedaje tylko za gotówkę.

Największy wybór najmodniejszego gwarantowanego

OBUWIA, KALOSZY, ŚNIEGOWCÓW

Towarów zimowych, Bielizny i t. d.

Ostatnie dni wyprzedaży konfekcji i galanterji

Prosimy oglądać nasze świąteczne wystawy!

3 pokoje umeblovane z duzym przedpokojem i 2 balkonami w centrum miasta do wynajęcia zaraz. Odpowiednie dla adwokata i biura, ul. Zygmuntowska 13, m. 3

U Techników.

W piątek 18-go b.m. o godzinie 8 ej wiecz. w lokalu Stowarzyszenia Techników ul. Wileńska Nr. 83, pułkownik T. Mokłowski wygłosi odczyt na temat: „Termo-dynamiczne podstawy budowy dział najbardziej do koneserów”.

Wesołe dla członków Stowarz. i wprawdzonych gości bezpłatnie.

D-rzy Bajalski, Obieziński i Waszkiewicz lekujami poleńnicze i chore z dierpleniemi kobleczemi w Zakładzie 400 Poleńniczym. 1—40 ul. W. Dąbrowskiego 20, 21.

Telefonem z Warszawy.

(Od własnego korespondenta)

Prace Sejmu.

Sejm zdał wczoraj egzamin ze zrozumienia potrzeb państwowych i powagi polonitów. Na jednym posiedzeniu przyjął przez trzy czytania, trzy przedłożenia rządowe, a ewentualnie w drugim czytaniu. Na przykładzie widzi się najlepiej jak wyjątkowo i owocnie umie pracować, gdy rozporządza zdecydowaną większością parlamentarną. Przypomnijmy sobie terminy. W poniedziałek rząd złożył do łaski marszałkowskiej projekty przedłożeń rządowych, w wtorek komisja budżetowa w przedsięwzięciu jednego dnia na dwóch posiedzeniach wniosła rozpatrzenia, a już we czwartek Sejm uprzął się z najważniejszymi projektami. Działają już zajmie się nimi Senat. Na wtorkowym posiedzeniu plenarnym senatu zostaną one rozpatrzone, a przed świętami ogłoszone będą w Dzienniku Urzędowym.

Powtórne załamanie się dolara.

Od samego rana w Banku Polskim okienka, przy których odbywa się wymiana walut były zamknięte przez czas dłuższy, gdy zaś ostatecznie jedna z nich otwarto niezwykle licznie zebrani dolarowicze dowiedzieli się, iż Bank Polski nie potrzebuje dolarów. Sprawilo to straszne zamieszanie wśród zebranych spekulantów. Gdy onegdaj dolary stały ponad 10 zł. to wczoraj spadły na 9 zł. 30. Powtórzyły się te same, co już było przed dwoma tygodniami, tylko bez żadnej interwencji, bez żadnych zabiegów specjalnych, jedynie pod naciskiem chwili. Nie było żadnych specjalnych realnych powodów do silnej zniżki.

Znaczne polepszenie się bilansu handlowego.

Wczoraj padano do publicznej wiadomości, że przystąpiono do zestawiania bilansu handlowego za miesiąc listopad. Powizeryczne zestawienie wykazuje, że eksport nasz wynosił 164 mil. 505 tysięcy, gdy import 84,497 tysięcy. Nadwyżka wynosi zatem przeszło 70 milionów złotych. Jest to znaczne polepszenie się naszego bilansu.

We wrześniu saldo dodatnie bilansu handlowego wynosiło 36 milionów, zaś w październiku 57,4 miliony a w listopadzie zwyż 70 milionów.

Zestawienie za pierwszą dekadę grudnia zapowiada, że i w tym miesiącu będziemy mieli aktywny bilans handlowy. Są za tem dane które świadczą o zbliżającym polepszeniu się sytuacji. Nie jest wykluczone, iż Bank Polski w niedługim czasie powiększy swój kapitał zakładowy w drodze pożyczki zagranicznej. Informacje napływające z Ameryki o rekowaniach w sprawie pożyczki brzmiały optymistycznie. Minister Zdrzychowski w swem exposé powiedział, iż nie chodzi tylko o to by otrzymać pożyczkę za każdą cenę, lecz by otrzymać ją na dogodnych warunkach.

Stosunki handlowe polsko-sowieckie.

Minister Osiecki przyjął na audjencji posła sowieckiego Wojkowskiego. W rozmowie poruszona była kwestja stosunków handlowych polsko-sowieckich, trudności na jakie natrafila obustronna wymiana jak również środki mogące przyczynić się do ożywienia stosunków handlowych polsko-sowieckich.

Z państwowej rady rolniczej.

WARSZAWA, 17.XIII. (Pat.) — Dnia 17 b. m. odbyły się pierwsze plenarne posiedzenie Państwowej Rady Rolniczej. Zebranie zgaił p. minister rolnictwa i D. P. dr. Wład. Kierul. Celem ustalenia składu oraz tematu obrad komisji państwowej rady rolniczej została wybrana komisja ogólna, w skład której weszli p. p. Fudakowski, Gościński, Jura, Kowaleczuk i Wilkoński.

Wyrok w sprawie Steigera.

LWÓW, 17.XIII. (Pat.) Po rezultacie przewodniczącego w rozprawie przeciwko Steigerowi która została ukończona o godz. 12 min. 50 sędziowie przysięgli odbyli naradę o godz. 15 wydali następujący wyrok: „Na pierwsze pytanie główne odpowiedzieć esterema głosami

Otwarcie sejmiku czeskiego.

PRAGA, 17.XIII. (Pat.) Inauguracyjne posiedzenie Sejmu rozpoczęło się dziś o godzinie 12-jej

zycji. Premier odczytał dekret Prezydenta Republiki zwalniający parlament, przy czym musiał parokrotnie przerywać czytanie z powodu wzmagającego się hałasu. Przystąpiono do słuchania poselskiego. Reta przysięgi odczytana została w języku czeskim, słowackim, niemieckim, węgierskim, ruskim i polskim. Z kolei nastąpił wybór prezydenta Izby przez głosowanie kartkami. Na 274 ważnych głosów 186 strzymał kandydat stronnictwa republikańskiego, były minister spraw wewnętrznych Melipeter.

Kryzys finansowy we Francji.

PARYŻ, 17.XIII. Doumer „pertraktował z Lameureux, następnie z Briandem, poczem oświadczył, że przyjmuje portfel finansów. Nominacja Doumera została dość chłodno przyjęta przez radykałów i radykalnych socjalistów. Lewica jest zdania, że nie jest on na wysokości sytuacji i że nie przeprowadzi sanacji. O udziale socjalistów w rządzie zdecydowało nowy kongres partynjny.

PARYŻ, 17.XIII. Wczoraj odbyło się nadzwyczajne posiedzenie Rady ministrów, na którym gabinet postanowił nie ustępować w

komplecie, gdyż specjalna delegacja komisji skarbowej i zagranicznej izby deputowanych zapewniła dzieł Brianda, że niezauważnie skierowane tylko przeciwko Leucheurowi i jego niebezpiecznym projektom.

PARYŻ, 17.XIII. Paul Doumer oświadczył, że swój program opiera na zaprowadzeniu podatków pośrednich w miejsce bezpośrednich, na rozbudowaniu monopolu tytoniowego, redukcji urzędników i sprzedaży pewnych domen państwowych.

Przesilenie rządowe w Niemczech. Koch zrezygnował.

BERLIN, 17.XIII. (Pat.) Były minister Rzeszy Koch zdał dziś rano sprawę prezydentowi Rzeszy Hindenburgowi z przebiegu rokowań w sprawie utworzenia gabinetu Rzeszy i stwierdził, że nie może narazie doprowadzić do utworzenia wielkiej koalicji. Następnie pos. Koch złożył misję na ręce Prezydenta Rzeszy, który podziękował pos. Kochowi za jego starania, przy czym podkreślił, że wszelkie usiłowania jego nie doprowadziły do pozytywnego wyniku, to jednak zdołały wyjaśnić znaczenie sytuacji politycznej.

BERLIN, 17.XIII. (Pat.) Jakkolwiek rokowania międzypartynjne w przedmiocie utworzenia

wielkiej koalicji nie zostały jeszcze ostatecznie zerwane, to jednak prasa poranna uważa, że rokowania te nie mają przyszłości. Wczorajsza uchwała frakcji socjaldemokratycznej oznajmiająca, że socjaliści nie widzą możliwości wejścia do koalicji na warunkach przedstawianych przez Kocha, komentowana jest jako osnaka niepowodzenia rokowań. Ostateczna decyzja spodziewana jest w ciągu dnia dzisiejszego. „Vossische Zig.” pisze, że wobec odmowy socjalistów demokracji i centrum zgadza się obecnie na utworzenie gabinetu mniejszościowego, opartego tylko na partjach umiarkowanych.

Z całej Polski.

Ze Zjazdu Kat. Pol. Młodzieży Akademickiej.

Dnia 6 — 8 grudnia 1925 r. w Warszawie, w salach Teologium odbył się III Zjazd Delegatów Kół Teologicznych Kat. Pol. Mł. Akad. Na Zjeździe były reprezentowane wszystkie ośrodki uniwersyteckie w Polsce. Z ramienia J. Em. Kardynała Katowickiego (podczas choroby) i Wydz. Teolog. Uniw. Warszaw. w obradach Zjazdu uczestniczył Ks. Prof. W. Michalski. Na otwarcie zjazdu przybyli: J. M. Rektor Uniw. Warsz. Dziekan Wydz. Teolog., Profesorowie oraz duto gości. Na przewodniczącego Zjazdu zaproszono Ks. E. Święckiego (Warszawa).

Po skończonych powitaniach Ks. Prof. Michalski odczytał pierwszy referat p. t. „Praca naukowa w sekcjach i kołach teologicznych. Posiedzenia odbywały się na plenum i w Sekcjach. Sekcje były następujące:

- 1) Dogmatyczna łącznie z sekcją Teologii Wschodniej — przewodniczący Ks. J. Marcinowski (Wilno); 2) Biblijna; 3) Prawno-Spoleczna; 4) Moralna; 5) Apologetyczne-filozoficzna.

Ponadto obradowały następujące komisje:

- 1) Pracy wewnętrznej, 2) redakcyjnej, 3) budżetowej.

Z referatów wygłoszonych na posiedzeniach sekcyjnych i plenarnych bardziej aktualne następującej:

- 1) X. Szulmiński (Lublin) — Akeja Zachodu w celu nawrócenia Rosji. 2) X. Twerek (Lublin) łącznie z T. Strońskim (Lwów) — Pojedynek a prawo kościelne i cywilne. 3) X. Gao. (Warszawa) — Nauka teologii prawosławna. o rozwoju dogmatów. 4) X. Dąbrowski (Kraków) — Przygotowanie naukowe biblioty. 5) X. Smakosz (Warszawa) — Zadanie dzisiejszej Apologetyki. 6) X. Kłoskowski (Lublin) — O słudach cywilnych.

Z uchwał Zjazdu należy wymienić następujące:

- 1) Referaty jakie mają być wygłoszone na Zjazdach należy uprzednio przedyskutować w Kole, w przeciwnym razie nie będą one odczytane ani na plenum, ani w sekcjach Zjazdu. 2) Zarząd Zjednoczenia obowiązany jest w stosownej chwili zapytać poszczególne Kole, jakie

referaty zamierzają wygłosić na Zjeździe.

3) Zajęte się opracowaniem poszeźgólnych kwestyj z dziedziny dogmatycznej ze szczególnym uwzględnieniem Sw. Tomasa dla zaznajomienia z niemi ogółu naszej inteligencji.

4) Na przyszłych zjazdach ma być uwzględniana Sekcja Badań Teologii Wschodniej.

5) Prosić odpowiednie władze o wprowadzenie na Wydziałach naszych referatów teologii wschodniej.

6) Urządzić Tydzień Unijno-istyczny. Plan tygodnia ma opracować Lubelskie Kole Badań nad Kościołami Wschodnimi i łączyć z Zarządem Koła Warszawskiego i jeszcze w bieżącym roku akademickim, plan ten ma być zrealizowany.

7) Dotyczyć wszelkich starań, aby w Polsce powstała specjalne czasopismo unijnoistyczne.

8) Na rok bieżący za siedzibę Zjednoczenia obrano Kraków.

Inne uchwały, albo wskazują jakie kwestje należy wywiedzieć w Kolach i podawać je do wiadomości ogółu, albo dotyczą samej organizacji Kół Teologicznych i Zjednoczenia takowych.

Pokrótko przedstawiony przebieg Zjazdu i zapadłe tam uchwały dają rękojmię, że młodzież teologiczna świadoma swego zadania zabiera się do pracy br. energicznie. Po skończonych obradach uczestnicy Zjazdu wzięli udział w pogrzebie ś. p. Władysława Reymonta. M. M.

Śnieżycy na kolejach.

Dnie ubiegłe były niezwykle trudne dla komunikacji kolejowej nie tylko na torach pelnych, ale nawet w obrębie samej Warszawy. Unoszone przez zalewającą wichurę tumany śniegu zasypywały zwrotnice, uniemożliwiając mechanicznie ich przesuwanie ze względu na możliwość złamania iglic.

Pociągi odchodziły punktualnie, aczkolwiek przybywały z dość znacznym opóźnieniem.

Dotychczas nie nastąpiło opóźnienia, to staną się jeszcze większe. Szalejąca śnieżycy dała się we znaki również komunikacji lotniczej. Samolot psarski lecały z Warszawy do Krakowa wpadł w pobliżu pasma gór Świętokrzyskich w zawieruchę śnieżną i przybył wskutek tego do miejsca przeznaczenia ze znacznym opóźnieniem. Na odlinku Warszawa —

Lwów komunikacja powietrzna jest przerwana z powodu nowych opadów śnieżnych i wichury. Na lotnisku lwowskim warstwa śniegu podniosła się wczoraj do wysokości 2 mtr. 50 cm. i mimo uruchomienia znacznych sił robotniczych (40 wozów i 400 robotników) usunięcie śniegu nie nastąpiło wcześniej jak w przyszłym tygodniu, o ile naturalnie w tym czasie nie spadną nowe śniegi.

Tatrański park natury.

Rokowania o stworzenie wielkiego polsko-czesko-słowackiego parku natury w Tatrach, kontynuowane są bez przeszkód. Przeprowadzane są one obecnie w szczególności między zainteresowanymi ministerstwami i stowarzyszeniami Czechosłowacji. Czesko-słowackie ministerstwo świątly zastępuje przez swego referenta konserwatora Maksimowicza pe-

gład, że tatrański park natury powinien być wazowany raczej na szwajcarskim parku narodowym, aniżeli na amerykańskim. Oznacza to, iż natura powinna pozostać tutaj możliwie nieurządzoną a możliwie uchylona być ma instalowanie nowoczesnych środków komunikacyjnych, jak dróg automobilowych, telefonów i telegrafów (o ile służyć one nie mają służbie bezpieczeństwa i sanitarnej).

Polski i czeskosłowacki punkt widzenia, w sprawie rezerwatu tatrańskiego różnią się mianowicie tam, iż strona polska dąży do urzędzenia na jej terytorjum bezwzględnie ścisłego rezerwatu i życzy sobie stworzenia po obu stronach granicy łącznego parku natury, któremu zapewniłoby pełną eksterytorjalność, podczas gdy koncepcja czeskosłowacka przewiduje dla parku narodowego rozmaite stopnie ochrony natury (z uwzględnieniem możliwej do przeprowadzenia i osiagalnej konserwacji), przy pełnem utrzymaniu granic i obustronnej państwowej suwerenności.

Życie ekonomiczne. GIEŁDA. WARSZAWA, 17.XIII. (Pat.) — Dolary 970—955 — 953, Belgja 44,10 — 44,21 — 43,99, Londyn 47,05 — 46,55 — 46,66, Nowy York jak gotówka, Paryż 35,20 — 35,39 — 35,21, Praga 28,72 — 28,80 — 28,65, Sewajlerja 187,30 — 187,76 — 186,84, Włochy 89,15 — 89,25 — 89,05. Pożyczka dolarowa 65,00 — 62,00 (w złotych 682,50 — 651,00), kolejowa 85 — 80 — 85, 5 proc. pożyczka konwersyjna — 43,50, 8%, 100,00 — 105,00, 4,5% listy zastawne ziemskie przedwojenne — 17,90 — 17,60, 4,5% m. Warszawy złote 22,90.

Protastajny wiec fryzjerów. W Warszawie w lokalu Związku Rzemieślników Chrześcijan odbył się wiec właścicieli zakładów fryzjerskich w sprawie przywrócenia pracy w tych zakładach w soboty i dnie przedświąteczne.

Wszystcy mówcy jednomyślnie wykazywali, że przedwczesne zamknięcie fryzjersi w soboty, rujnuje przemysł fryzjerski, skazuje właścicieli na płacenie wysokich kar, a publiczność oddaje w ręce pokątnych fryzjerów, gdzie jest narażona na choroby i znaczne wydatki. Wobec tego wiec uchwalił: wystąpić do Magistratu i władz z memorjałem i domagać się przywrócenia czasu otwarcia zakładów w dnie przedświąteczne i soboty do godz. 9ej wiecz.

Również postanowiono żądać jaknajbliższego znówelizowania ustawy z dn. 18 grudnia 1919 r., która odjęła fryzjerom prawo, przyznane innym rzemieślnikom.

Postulaty sfer przemysłowych w Polsce. Zebrane w Katowicach dnia 12 grudnia r. b. Związki przemysłowe z Pomerza, Wielkopolski, Małopolski i Śląska Cieszyńskiego i Górnoląski Związek górniczo-hutniczy w Katowicach omówiwszy najważniejsze postulaty gospodarcze dnia i stwierdzili zasadniczą wspólność interesów produkcyjnych przemysłowej Zachodu i Poludnia Polski, przyjęli jednomyślnie następujące tezy jako wyraz wpejnych zapatrywań w pod-

stawowych zagadnieniach gospodarstwa Polski:

- 1) Silny przrost czynnika politycznego i jego wnikanie w dziedzinę administracji, oraz gospodarstwa, doprowadził kraj, o tak szesłwylowych warunkach naturalnych, do brzoży ruiny. W obecnej chwili przełomowej domagać się musiał opinja gospodarza wielkiej części państwa, gruntownego nawrotu z błędnie dotąd obranej drogi, zapoznaniania rzeczywistych sił społeczeństwa polskiego i ścisłego przystosowania zarówno świadomości pedatkowych jak działalności gospodarczej i administracyjnej państwa do realnego poziomu sił i środków.

- 2) Stosowana przez detychczasowe rządy polityka dnia ustąpić winna działaniu pragmatycznemu na podstawie trzeźwo i wzechstronnie obmyślanego planu gospodarczego i ułożonego na dłuższą metę i opartego na współdziałaniu inwestycyjnem kapitałów zagranicznych, których pomoc jest nieodzownie konieczną dla zapewnienia Polsce należnej jej roli w wytwarzaniu i rozdiale dóbr.

- 3) Dalsze prowadzenie polityki gospodarczej i społecznej, zwłaszcza zaś podatkowej; w duchu antykapitalistycznym musi być zaniesione jako godzącej w byt gospodarstwa społecznego Polski.

- 4) Sferom gospodarczym należy zapewnić bez porównania większy niż detychczas wpływ na ustawodawstwo i administrację publiczną.

- 5) Polityka handlowa i celna winna być tak prowadzona, aby nie stała na przeszkodzie dobrem stosunkom handlowym z ebeimi państwami, głównie pod kątem widzenia naszego eksportu.

Nowe obliczanie cen drzewa w lasach państwowych.

Ostatni spadek złotego stworzył dla eksportu drzewnego znakomitą konjunkturę, pozwalając zarabiać nie tylko na twardzie, ale i na kurwie zielonej. Jednocześnie niewiadomo, kiedy i w jakim stęsku złoty się ustabilizuje. Wychodząc z tego założenia, Departament Leśny zwrócił się do min. skarbu z zapytaniem, czy może ustalić ceny drzewa eksportowego w złotych w złocie, gdyż w przeciwnym razie lasy państwowe stanęłyby bezradnie przed zagadnieniem walutowym i mogłyby ponieść poważne straty, zwłaszcza przy umowach większych. Podobna sprawa ta będzie załatwiona przez ministra skarbu w duchu, zapewniającym słusne interesy skarbu państwa, który nie może tracić tam, gdzie druga strona ciągnie podwójny zysk.

Zastój w przemyśle i handlu.

Według tymczasowych zestawień na terenie państwa polskiego w ciągu pierwszego półrocza r. b. ogłeszone 209 upadłości firm, spółek akcyjnych, spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, spółdzielni, spółek firmowych i firmowe komandytowych, oraz firm pojedynczych.

Przesilenie w cementowniach.

W całej Polsce cementownie przeżywają ciężkie przesilenie. Jedną z największych cementowni „Górka” w Sierzycy pod Třebnią wstrzymała ruch zupełnie wobec czego przesła 400 robotników i kilkudziesięciu urzędników straciło zarobek. Także inne cementownie w Małopolsce stoją przed zamknięciem.

Cementownia Tow. „Solvay” w Grodzku, nie mając zamówień na cement, musiała przeprowadzić redukcję robotników.

Ulgowe paszporty kupieckie.

Ministerstwo przemysłu i handlu postanowiło zwrócić się do zainteresowanych ministerstw z żądaniem w sprawie ulgowych paszportów zagranicznych. Paszporty te wydawać mają władze administracyjne pierwszej instancji na podstawie każdorazowego zaświadczenia wojewódzkiego wydziału przemysłowego, bez orzeczenia komisijnego. Paszporty wielokrotnie mogą być udzielane za umiarkowaną opłatą na przeciąg jednego roku, względnie na pół roku.

Z Sejm u.

Prowizorium budżetowe.

WARSZAWA, 17.XII. (Pat.) Na dzisiejszym posiedzeniu Sejmu przystąpiono do drugiego czytania ustawy o prowizorium budżetowym na pierwszy kwartał 1926 roku i do ustawy o środkach zapewnienia równowagi budżetowej. Obie ustawy referował w imieniu komisji budżetowej p. Rymar (ZLN). Przystępując szczegółowo do sprawy oszczędności, przeprowadzonych w prowizorium i preliminowanych wpływów. Prowizorium przewiduje w wydatkach kwotę 406 727 236 złotych. Komisja budżetowa wprowadziła pewne zmiany, zmniejszając wydatki na wojsko o 15 milionów, wydatki M-stwa Skarbu o 600 tysięcy złotych. Równocześnie dodano 254 tysięcy do budżetu Sejmu i Senatu i 100 tysięcy najwyżej Izbie Kontroli. Mówiąc o kwestji równowagi budżetowej sprawozdawca stwierdził, że wszystkie obciążenia będą realne, jeżeli rząd opamięta się przed spadem złotego i wzrost cen towarów. Wzrost drożyzny musi być opanowany, gdyż inaczej ustawa będzie bezwartościowa. Omawiając w dalszym ciągu swego referatu ustawę o środkach zapewnienia równowagi budżetowej p. Rymar dłużej zatrzymał się nad kwestją redukcji uposażeń urzędniczych i stwierdził, że w porównaniu z latem roku bieżącego ustawa zmniejsza pobyry o 30-50 proc. Jest to zmniejszenie znaczne. Jeżeli jednak, mimo dotychczasowego niskiego uposażenia pracowników państwowych rząd i komisja uchwalili dalsze sniki, to w przekonaniam, że innego wyjścia niema. **Niezrównowazenie budżetu — to dalszy spadek złotego, zwykła cen, bankrutwo państwa i niewypłacenie poborów na pierwszy, w konsekwencji zaś niedza urzędników na długie miesiące.** Zrównowazenie budżetu prowadzi do poprawy. Oszczędności będą przeprowadzone pod postacią zmniejszenia wydatków na wojsko, odłożenia inwestycji, ograniczenia wydatków rzeczowych, reformy administracji, ulepszenia kontroli państwowej i bardzo znacznej redukcji osobowej.

Ponadto ustawa przeszerca ciężar budowania szkół na gminy, zmniejsza świadczenia państwa na rzecz akademickiej młodzieży, ogranicza zasiłki dla inwalidów, wdów i sierot po poległych, zmniejsza udział samorządów w podatkach dechodowych, wreszcie odrocza termin organizacji Kas Chorych na przeciąg jednego roku.

Pierwszy w dyskusji przemawiał p. Saneja (Wysz.) po nim p. Mięta (Biał. Grom.) i Lubarski (Klub Zyd.). Wszyscy ci mówcy wypowiedzieli się przeciwko prowizorium nie mając zaufania do rządu. W szczególności p. Saneja ostro krytykował zamierzenia obecnego rządu i domagał się między innymi waloryzacji podatków i potyczek udzielanych przez państwo.

P. Prager (P. P. S.) podkreśla, że obecne prowizorium w przedwieńtawie do poprzednich jest pozostaniem ratunku i wyjścia dla państwa. Trzy hasła są w chwili obecnej to równowaga budżetu bilans handlowy i oszczędność. Dla zapewnienia równowagi bilansu handlowego koniecznym jest za-

warcie i traktatów handlowych z Rosją i Niemcami, zaś dla osiągnięcia równowagi budżetowej — przebudowa administracji państwowej. P. Socha (Zw. Chł.) zapowiada wniesienie wniosku o zmniejszenie ogólnej sumy prowizorium do 300 milionów drogą zredukowania 30% funkcjonariuszy państwowych, natychmiastowego zwolnienia z wojska szeregowców pełniących obowiązki ordynansów i zredukowania środków lekarskiej, jak samochody i konie pojadasy w urzędach państwowych i samorządowych.

P. Strojński (Ch. N.) zwraca główną uwagę na konieczność stabilizacji pieniądza bez której mogą się zachwiać zamierzenia rządu w kierunku zrównoważenia budżetu. Ponadto podnosi konieczność ożywienia życia gospodarczego drogą wzmoczenia wytwórczości i jej potanienia. Mówca usiłował głosowanie nad art. 1-szym prowizorium od wyraźnego świadectwa się rządu w zakresie wzmocnienia i potanienia wytwórczości a w szczególności w sprawie dnia pracy i świadczeń społecznych. Ponadto zgłasza rezolucję co do reorganizacji administracji i zmniejszenia M-stwa Robót Publicznych i co do płatnych urlopów i oszczędności w Inspektoratach Szkolnych.

Następnie wygłosił wniosek p. Wasyńczuk (Ukr.) o skreślenie art. 1 prowizorium, a w razie odrzucenia tego wniosku o zmniejszenie sumy wydatków preliminowanych w prowizorium do połowy. Na tem posiedzenie przerwano do godz. 8-jej popołudniu.

WARSZAWA, 17.XII. (Pat) Popołudniowe posiedzenie Sejmu. P. Semmerstein (Kolo Zyd.) wstawiając na ogromne koszty utrzymania więźniów w aresztach prewencyjnych oraz wielkie ilości dezerterów więziennych wnosi rezolucję ograniczenia aresztów prewencyjnych do niezbędnych potrzeb śladstwa. P. Czertwyrński (ZLN) wnosi o restytucję 15 milionów w budżecie M-stwa Spraw Wojsk skreślonych przez komisję budżetową. P. Michalski (ChN) wskazuje na to, że Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła, iż nie należy z wyprzedzeniem godziwym i kolometrem pobory maszynistów a nawet pałacy w pewnych wypadkach równe są poborom urzędników VI, V i IV stopnia służbowego. Dlatego wnosi o zgłoszenie rezolucji, ażeby dodatkowe wynagrodzenia pracowników kolejowych zostały zredukowane, względnie, aby obecny system tego rodzaju dodatkowych wynagrodzeń poddany został gruntownej rewizji. Do ustawy o prowizorium budżetowym przyjęto tylko poprawkę p. Czertwyrńskiego, zwiększając wydatki M-stwa Spraw Wojsk o 15 milionów złotych. Inne wnioski odrzucono i ustawę przyjęto w drugim czytaniu. Następnie przyjęto w drugim i trzecim czytaniu projekt ustawy o wypuszczeniu drugiej serii przemowej potyczki dolarowej. Potyczka ta będzie opraesentowana w stosunku 8%, a nadto obligacje tej potyczki będą mogły być wymieniane za obligacje serii I-szej. Dalej przyjęto w drugim i trzecim czytaniu projekt ustawy o środkach zapewnienia równowagi budżetowej przyczem odrzucono wszystkie wnioski, skreślające lub zmniejszające tekst ustawy. W związku z tem przyjęto rezolucję p. Michalskiego w sprawie zre-

dukowania dodatkowych wynagrodzeń pracowników kolejowych.

Z kolei Izba przystąpiła do ustawy o zabezpieczeniu podaży przedmiotów powszechnego użytku. Referat p. Zremba (P-S) zaznaczył, iż spadek złotego i podniesienie się cen odbija się przede wszystkim na warstwach pracujących i na państwie. Ludność wiejska jest w tych stosunkach gospodarczych zainteresowana i powinna również domagać się radykalnej walki z drożyzną. Ustawa ta, zdaniem referenta, przez warstwy pracujące miast i wsi powinna zostać jako narzędzie, które w rękach rządu może dać bardzo poważne wyniki, jakie zapowiedz, że przeciwko wywyższaniu interesów jednostki nad interes państwa będzie wytożona walka.

Rząd swym istnieniem odpowiada za wykonanie tej ustawy. P. Eisenstein (Kolo Zyd.) uważa, iż środkami policyjnymi nie można regulować cen, ale na czy leczyć walutę i szukać środków drożyzny u producenta. P. Braniewski (Ch.N.) oświadczył, iż Klub jego nie mając wiary, ażeby ustawa mogła osiągnąć ten cel jest przeciwny tej ustawie. P. Wiślicki (Kolo Zyd.) przemawiał przeciwko stosowaniu kenskiaty towarów w wypadkach przekroczenia rozprządzeń wydanych na podstawie tej ustawy. Izba przyjęła w drugim i trzecim czytaniu całą ustawę odrzucając wszystkie poprawki. Wreszcie Izba przyjęła w trzecim czytaniu projekt ustawy o prawie autorskim. Następnie posiedzenie jutro o godz. 8 popołudniu.

Z państw bałtyckich.

(Tel. własny z Rygi.)

Utworzenie prowincji kościelnej w Litwie.

Litwa donosi, że przybyły do Kowna arcybiskup Matulewicz upoważniony został przez Papieża do prowadzenia rokowań w sprawie utworzenia w Litwie prowincji kościelnej. Dotychczasowy podział administracji kościelnej w Litwie nie jest właściwy, ponieważ biskupstwo Żmudzkie należy do arcybiskupstwa Mohylewskiego, Sejneńskie do arcybiskupstwa Wyszawskiego, Kłajpeda zaś należy do Warmii, a część biskupstwa wileńskiego znajduje się w Litwie.

Prezydent republiki litewskiej odrzucił dwie ustawy rolne, przyjęte przez Sejm.

Prezydent republiki litewskiej odmówił zatwierdzenia zmiany ustawy o reformie rolnej w sprawie korzystania z zabudowań dworskich przez robotników w ciągu pięciu lat oraz prawa, dotyczącego zlikwidowania nieruchomości przez obcych poddanych do dn. 3 kwietnia 1926 r.

Zwracając do Sejmu dla ponownego rozważania dwie powyższe ustawy, prezydent republiki załącza jednocześnie pismo, motywujące swoją odmowę kontrasygnaty. Motywy te podamy w następnym numerze.

Wobec powyższego pominięcie ustawy mają niewiele szans by być przyjęte przy powtórnie ich rozważaniu, ponieważ w takim wypadku dla ich ostatecznego przyjęcia za nimi powinno oświadczyć się więcej niż połowa ogólnej ilości posłów Sejmu.

Odrzucenie tych ustaw nastąpiło pod naciskiem zagranicy.

Kowno ustąpiło Kłajpedzie.

Mianowany przewodniczącym dyrektorjatu kłajpedzkiego wbrew woli sejmiku kłajpedzkiego Juscepaitis po powrocie z Kowna do Kłajpedy podał się do dymisji.

Nowe awantury na kowieńskim uniwersytecie.

Z powodu wyborów na uniwersytecie kowieńskim doszło pomiędzy studentami nacjonalistami i socjalistami do gwałtownych bójek. Senat kilku studentów w ręce policji. Na skutek tego doszło do poważnego konfliktu pomiędzy senatem a niektórymi profesorami.

mująca w otchłań, gdzie najtęższe jednostki zalazują rące i stoją bezradnie. Przykład na to daje „Myśli Narodowej” Świętochowski opisując swym bawem piórem rozmowę z jednym z tak zwanych „obzarników”.

„My—grzebiąc w naszej biedzie, bez porównania się z innymi społeczeństwami, nie mamy nawet przybliżonego pojęcia, w jakiej grzązłonie my niedzi Świętochowym na wystawie rolnej w Pradze i oglądałem gospodarstwa czeskie. Cóż to za straszna różnica! Widziałem folwarki o bajecznej kulturze rolnej, popieranej przez rząd; widziałem 40-morgowe osady, w których domy były umebelwane lepiej, niż nasze dwory, w których pracę ludzką maszynami zredukowały do minimalnej ilości, w których wozy wyładowywane elewatorami, a słoneczko rzucało elektryczność, w których samochody i powozy nie były zbyt. Widziałem we wsiach stare budynki roszwane i mrowiane kosztowne nowe dzieła saponomem rządownym. Widziałem pracę wyjętą nawet w święta. Nie widziałem zaś naszych ani dróg grzązkaich i wybojowych, tylko bite, nie widziałem gromad robotników poruszających się leniwie, nie widziałem narskań, pogrzebienia, nie doli, żadnych śladów powojennego zubożenia i ruiny. A u nas? Wszędzie niedostatek, pośleg sa kolejąca złotówka, mładszące ciężary podatkowe. Posiadam folwark 30-włokowy, na który nałożono podatku majątkowego 60.700 złotych, na co muszę sprzedać około 3 500 korcy żyta i co przeszersta wielokrotnie moją możność płatności. Obliczył mi urzędnik skarbowy, że gdyby mój folwark był polety w przymusowej parcelacji na działki 15-morgowe, lech nabywył płaciłby 2 800 zł. podatku majątkowego z tej samej przestrzeni, z której ja płaćm muszę 60.700. To się nazywa reformą rolną i opieką nad najważniejszem

Z pogranicza litewskiego.

Zatrzymanie konfidenta litewskiego.

W nocz z 16 na 17 b. m. w rejonie wsi Zadzry został zaarrestowany usiłujący przekroczyć granicę z Polski do Litwy, R Hakner. Przy zaarrestowaniu znaleziono 216 dolarów i sztyfrowane notatki. Hakner chciał przekupić posterunkowego P. Bielawskiego, usiłując mu wręczyć 20 dolarów. Notatki jakie znaleziono przy zaarrestowaniu dają poślaki, iż jest to konfident litewski. Dalejsze dechodzenie w toku.

Rocznik prawniczy Wilński.

Rok I — 1925.

Dalej praca docenta U.S.B. Witolda Staniewicz: „Dziśdzienie własności ziemskiej w Szwajcarii w świetle nowego kodeksu cywilnego” porusza zagadnienie pierwszorzędne znaczenia dla naszych ziem — wschodnich. Potrzeba przeciwdziałania zbyt wielkiemu rozdrobnieniu własności wileńskiejskiej nie jest uwzględniona przez prawodawstwo u nas obowiązujące, ponieważ dawne ograniczenia prawa spadkobrania X tomu resyj. skiego zbioru praw częściowo przed wojną, częściowo po wojnie zostały uchylone, dawne jest prawo zwyczajowe, które regulowało spadkobranie w stosunkach wileńskich, znajduje się w stadium zanikania. Otóż Szwajcarya, nie posiadająca prawie wcale większej własności ziemskiej, dąży bardziej niż jakikolwiek inny kraj do utrzymania i utrwalenia swaich stosunków agrarnych i dlatego w nowym kodeksie cywilnym szwajcarskim utrzymane zostały odrębne zasady dziedziczenia własności ziemskiej. Przepisy te, jak mówi p. Staniewicz, stały się błogosławieństwem dla tamtejszego rolnictwa i możliwością ewentualnego wznowienia się na ustawodawstwie szwajcarskiem, przy przysiem regulowania stosunków agrarnych u nas, powodując potrzebę zapoznania się z niem już teraz, gdyż sa-

ma reforma rolna pozostałaby polewiczna, gdyby ograniczyła się do znieszenia większej własności ziemskiej bez równoczesnego stworzenia przepisów, ochraniających byt drobnej własności i zabezpieczających ją przed nadmiernym rozkalkowaniem przy dziedziczeniu. Ustawodawstwo szwajcarskie, jak wynika z pracy p. Staniewicz, zrealizowało w sposób bardzo skuteczny zapobieganie takiemu rozprzekowaniu, umożliwiając utrzymanie warstwu rolnego, jako całości w ręku jednego ze spadkobierców przy równoczesnym odczekodowaniu pieniężnym lub innym innych dziedziów.

„Dziśdzień dawnego Uniwersytetu Wileńskiego” dotyczy praca prof. Bronisława Żongolowicza „Ustrój Uniwersytetu Wileńskiego w latach 1792—1802”. Były to ostatnie lata nominalnej już zresztą tylko niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej, od roku 1794 nastąpił w Wilnie rząd rosyjski, rozporządzało się przystosowywanie urzędów uniwersyteckich do rosyjskich wzorów równoległe z likwidacją jego samorządowego ustroju; to oto burliwe i ciemne lata wresztniej Batorskiej znalazły interesujące oświetlenie w powyższej pracy naszego znanego historyka.

Do czasów jeszcze wcześniejszych dziejów naszego kraju sięga praca prof. Stefana Ehrenkrentza „Uwagi nad rodnizatem VII-m statutu litewskiego trzeciego”. Powolany rozdział trzeciego statutu litewskiego z roku 1588 reguluje sposób dokonywania aljenacji wie-

zystej nieruchomości; bardzo ściśle i dokładna ze szkłem powiększającym w ręku analiza tekstu statutu i innych aktów ustawodawczych z czasów przedrozbiorowych, jak również dotyczącej literatury późniejszej, prowadzi zaśluzonego badacza historii naszego prawodawstwa do wniosku, że warunkiem zasadniczym nabycia wieczyściego prawa własności na nieruchomości podług trzeciego statutu litewskiego, było wpisanie do ksiąg sądowych nie zaś wwiązanie czyli interesacja. Ustawa z 1768 roku te same przepisy rozciągnęte zostały i na transakcje czasowe.

Wreszcie praca prof. Wacława Komarnickiego „Geneza terytorjum państwowego Polski ze stanowiska prawa narodów” przenosi nas znów do czasów niedawnych, do czasów gdy z chaosu i zamętu anarchji rosyjskiej, kłękni niemieckiej i rozkładu monarchii Habsburgów wyłaniało się wskrzeszone cudem dziejowym Państwo Polskie. Praca powyższa wypełnia dotychczasową lukę w naszym piśmiennictwie prawniczym i stanowi zarazem odpowiedź na poglądy wypowiadane w literaturze niemieckiej, przedstawiającej genezę Państwa Polskiego w sposób prawniczo nieścisły i moralnie niezbyt dla nas poehlebny i praktycznie szkodliwy, o ile poglądy te mają znaleźć zastosowanie przy interpretacji traktatów. Znajdujemy tu przedstawienie całego procesu sosłania dziełnie Polski, zaczynając od 11 listopada 1918 roku, daty uwolnienia się północnej

Kongresówki od najedźców, z którą te datą prof. Komarnicki łączy moment powstania Państwa Polskiego, aż do deoyzji konferencyjnych ambasadorów z 15 marca 1923 r. ustalającej przynależność do Polski Wileńszczyzny i Galicji Wschodniej.

Dział drugi Rocznika, poświęcony ustawodawstwu polskiemu w roku 1924, zawiera trzy prace: pracę prof. Adama Chelmskiego: „Przeгляд ustawodawstwa cywilnego i handlowego”, pracę prof. Stefana Glasera: „Przeгляд ustawodawstwa karnego materialnego i formalnego”, oraz obszerna, zajmująca 110 stronie, pracę prof. Mieszysława Gutkowskiego: „Zarys prawodawstwa z dziedzin skarbowości i gospodarki państwowej w 1924 r.”. Dwie pierwsze rozprawy zawierają przeгляд niezliczonych naogół inowayich ustawodawczych w prawie cywilnem i karnem, w trzeciej prof. Gutkowski podjął się sztylowej pracy zestawienia całego naszego ustawodawstwa skarbowego w roku 1924; był to rok przeprowadzenia sanacji budżetowej, sanacji obiegu pieniężnego i zdawał się on zapowiadać „sanację” ustawodawczą; działalność władz naczelnych w tym roku była w dziedzinie ustawodawstwa skarbowego tak owocną, przynajmniej ilościowo, że Państwo Polskie zdawało się wchodzić w okres rzeczywistej stałej i uporządkowanej gospodarki państwowej, opartej na trwałych podstawach. W rzeczywistości, jak wiadomo, nadsieje te nie spraw-

dziły się, kryzys gospodarczy i deficyt bilansu handlowego pociągnęły konieczność stesowania coraz to nowych nierównomych środków, które jednak wszystkie niezawodnie zawodziły, i obecnie wchodzimy ponownie w okres przebudowy znacznej części naszego prawodawstwa skarbowego.

Niemniej jednak rok 1924 stworzył podwaliny przyszłego rozwoju; zrównoważenie budżetu, stworzenie względnie stałej waluty, reorganizacja gospodarki państwowej, w szczególności gospodarki monopolowej i przedsiębiorstw państwowych należą do tych trwałych zdobyczy, które znalazły wyczerpujące i wszechstronne oświetlenie w pracy prof. Gutkowskiego. Niemniej cenny jest również dołączony do rozprawy „Wykaz prawodawstwa z dziedzin skarbowości i gospodarki państwowej w okresie I.X—31.XII 1924 r.”, zawierający systematyczne zestawienie całej nieprzeżartej powodzi ustaw i rozprządzeń roku 1924. Obie wspomniane prace, „Zarys prawodawstwa” i „Wykaz prawodawstwa”, wyczerpująca i obrazowa praca gospodarki państwowej w roku ubiegłym.

Dział trzeci poświęcony jest erceznictwu sądów wileńskich i zawiera analizę dwóch wyroków dawnej izby kasacyjnej oraz sądu apelacyjnego w Wilnie przez p. Aleksandra Achmatowicza.

Dział czwarty „Z literatury prawniczej” daje recenzję dzieła prof. Józefa Jana Bosowskiego „Ewolucja postępowania dowodu-

wego w procesie karnym” przez prof. Glasera, oraz recenzję o dziele naszego mistrza teorii prawa, twórcy teorii psychologicznej prawa i moralności, prof. Petrużyckiego „O pobudkach postępowania i łstocie moralności i prawa”, dzieło świeże przetłumaczone z wydania niemieckiego. Skreślona w bardzo ciepłych wyrazach recenzja wyszła z pod pióra prof. Jerzego Lande.

Na końcu rocznika w dziale kroniki znajdujemy wiadomość o nadaniu honorowego doktoratu prawa generałowi Lucjanowi Żeligowskiemu, sprawozdanie z działalności towarzystwa prawniczego im Ignacego Danilowicza w Wilnie, sprawozdanie p. Walerego Romana o działalności komisji dla usunięcia rozbieżności w ustawodawstwie na Ziemach Wschodnich, wreszcie nekrolog zmarłego przed paru miesiącami ś. p. Tadeusza Wróblewskiego.

Na tem się kończy treść tomu pierwszego Rocznika Prawniczego Wileńskiego, za którym przyjdą następane tomy, ugruntowane zajęte przez prawnictwo kresowe pozosne miejsce w ogólnie polskim ruchu naukowym na terenie nauk prawno-ekonomicznych i skarbowych.

M. Krd.

RENETY, sztetyny i inne jabłka zimowe są do nabycia odzież od godziny 11-iej do 2-iej ul. Sw. Anny 3 (przy drukarni P. Zawadzkiego).

Wiadomości telegraficzne.

Odrzucenie Reichstagu.

BERLIN. 17.XII. (Pat.) Zgodnie z postanowieniem Kenwentu Senjorów Reichstag odrzucił swoje obrady do dnia 12 stycznia roku przyszłego. Wrazie gdyby gabinet utworzony został przed tym terminem Reichstag zostanie zwołany na posiedzenie nadzwyczajne celem wysłuchania deklaracji rządowej.

Anglia ustanawia cła ochronne.

LONDYN. 17.XII. (Pat.) Izba gmin przyjęła dzisiaj w trzecim czytaniu bill o cłach ochronnych. Za billem wypowiedziało się 245 głosów przeciw 182.

Sowiety na konferencji rozbrojeniuwej.

GENEWA. 17.XII. (Pat.) Rząd sowiecki został oficjalnie zaproszony do wzięcia udziału w pracach przygotowawczych do konferencji rozbrojeniuwej.

Wojska japońskie w Mandżurji.

LONDYN. 17.XII. (Pat.) Z Tokio donoszą, że siły japońskie koncentrują się obecnie w Mandżurji wynoszą około 800 tysięcy ludzi.

Morderstwo polityczne.

LONDYN. 17.XII. (Pat.) Donoszą, że kapitan Roilly, były tajny agent angielski został zamordowany w Rosji przez polięję polityczną. Wszelkie oficjalne dochodzenia.

Sejm i Rząd.

Uproszczenia administracyjne.

W ministerjum spraw wewnętrznych zbliża się ku końcowi szereg prac, mających na celu znaczne uproszczenie urzędowania i skrócenie czasu załatwiania spraw zarówno w wewnętrznych stosunkach urzędowych, jak i w stosunku do interesantów.

Jako najważniejsze z tych prac należy wymienić:

- 1) Wprowadzenie w województwach wschodnich uproszczonego (t. zw. mandatowego) postępowania w sprawach administracyjno-karnych;
- 2) przygotowanie dla wszystkich starostw jednolitej instrukcji kancelaryjnej;
- 3) rewizja nadmiernej liczby różnorodnych wykazów i ewidencji, prowadzonych przez starostwa;
- 4) uregulowanie i uproszczenie sposobu korespondowania władz I i II instancji pomiędzy sobą, jak również z władzami centralnymi i urzędami resortów niespolonizowanych (np. urzędami skarbowymi, szkolnymi, wojskowymi);
- 5) wprowadzenie dla użytku starostw wzorowych schematów i druków, które w wysokim stopniu poprawią i ułatwią urzędowanie.

Przyczyny ustąpienia generała Stanisława Hallera.

General Stanisław Haller otrzymał rozkaz, zwalnający go ze stanowiska szefa Sztabu Generalnego, dnia 14-go b. m. przed południem.

Główną przyczyną jego zwolnienia była z jego strony odmowa podpisania wniosku o sprzeczenie się dyscypliną wojskową odwołanie rozkazu, mocą którego pan general Dreszer został przeniesiony do Poznania.

Klub Wyzwolenie.

Wczorajsza dyskusja w Klubie Wyzwolenie zakończyła się głosowaniem nad wnioskami w sprawie propozycji Brylistów o połączenie się byłych klubów. W głosowaniu wniosek pisał Wrony upadł, ukał bowiem tylko 15 ciał głosów przeciwko 28 głosom, przy trzech wstrzymujących się od głosowania. Odrzucono również wniosek posła Walerona, który uzyskał 21 głosów przeciwko 25-ciu głosom, natomiast zwycięstwo zyskała koncepcja posła Pomatawskiego, którego wniosek uchwalono 25-ciu głosami.

Szereg posłów, znajdujących się w szeregach przegłosowanej grupy, w rozmowach z przedstawicielami prasy zapewniło, że wobec decyzji, spadającej na wczorajszym posiedzeniu, rozłam w klubie Wyzwolenia wydaje się nieunikniony. Na pytanie, jak liczna grupa posłów może ewentualnie wystąpić ze stowarzyszenia, jeden z wybitnych przywódców opozycyjnej grupy odpowiedział, że w tej mierze orientacja należy się stosunkom oddanych głosów. Na pewno 15-tu posłów, głosujących za wnioskiem posła Walerona, stanowi zdecydowaną grupę opozycji noszącej się z myślą secesji. Grupa ta jednakże wzmocniona jest głosami sympatyków, którzy oddali głosy swe za wnioskiem pos. Walerona. W każdym razie, według informacji tych należy się liczyć z tem, że secesja wszystkich malkontentów nie nastąpi od razu, a odbywać się będzie częściowo.

Teror i okrucieństwa w lochach policji litewskiej.

"Dzień Kowieński" donosi: Jak się dowiadujemy, niedawno zdarzył się następujący gwałtowny wypadek okrutnego biola i katowania przez policję nauczyciela demowego p. A. Bogdanowicza, Polaka, który uczył w domu p. E. Jurewicza w m. Mefiszczanach gminy Żosielskiej, 6 jego dzieci, wychowanka i jeszcze jedno dziecko z innej wsi.

4 grudnia r. b. przyjechał do p. Jurewicza w sprawach służbowych nauczelnik okręgu kszesdar-skiego p. Czarnisuskas wraz z innym policjantem. Ujrzawszy, iż p. Bogdanowicz uczy dzieci, spytał, kim jest, czy ma prawo uczyć i zażądał odpowiednich dokumentów, na co p. Bogdanowicz pokazał świadectwo z ukończenia 4-oh klas gimnazjum polskiego w Kownie. Policjant zabrał szkolne podręczniki w języku polskim i litewskim, wypracowania dzieci i t. d. i kazał p. Bogdanowiczowi jechać razem do Żosi. Zażądawszy paszportu i widząc, że p. Bogdanowicz jest zapisany w nim, jako Polak, policjant zaczął go brutalnie wymyślać, szykanując, iż jest "szlamą, lenkas" i t. d.

Wieczorem po przyjeździe do Żosi, p. Bogdanowicza ewadono w polcję i poddano rewizji, przy której znaleziono przy nim brzojony korespondencji do oddziału Twa "Pochodnia" w Żosiach, której jest sekretarzem. Po przeczytaniu korespondencji, wypytywaniu o klucze lokalu oddziału w Żosiach i t. d., zaczęto p. Bogdanowicza bić pięściami ze słowami, iż należy on do "Pochodni".

Następnie powieźli go do Kszesdar. Policja w drodze nieustannie ordynarnie wymyślała p. Bogdanowiczowi za należenie do "Pochodni", nazywając "szlamą, ruputis, lenkas" i grząc go, że zastrzeli.

Jeden z policjantów przytem był nieszczerą ofiarą, aż wypadła z wozu.

W nocy przyjechano do Kszesdar, gdzie zaprowadzono p. Bogdanowicza do polcji. Tam zaczęło się ekrutne katowanie. Kazano mu zjechać ebuwie z nogi i

laską bito po pedeszwie, póki laska nie pękła. Jednocześnie deptywane się o jakieś papery tajne (?) "Pochodni". Po pewnej chwili policjanci powrócili do pokoju i wszyscy zaczęli p. Bogdanowicza tłum, kopać nogami, rwać za włosy, bić pięściami po twarzy, stemplem od strzelby po nogach, kijem po całym ciele. Gdy nieszczerzy zaczęli krzyżać bite go głową o ziemię, aż zemdlł.

Pe pewnym czasie p. Bogdanowicz powrócił do przytemności i poprosił o wodę Odpowiedziano, iż mogą mu dać nasy.

Działo się to wszystkie w nocy z 4 na 5 grudnia. Nazajutrz rano zaprowadzono go do kancelarii naczelnika policji, gdzie spędził cały dzień. Wieczorem tego dnia spisano protokół, pytając: w jaki sposób p. Bogdanowicz trafił do p. Jurewicza, kogo tam uczył i te należy i kto zorganizował Two "Pochodnia", ile jest książek w bibliotece oddziału i t. d. Odpowiedź p. Bogdanowicza zapisano w protokole inaczej, pezem zmuszone go podpisać swe zeznania. Zazwyczaj również do podpisania gospodyni. Gdy jednak odmówiła ona tego, tłumacząc się nieumiejętnością, zawiadano jej córkę, dziesięcioletnią, która podpisała protokół za matkę, nie mając, oczywiście, pojęcia, co w nim napisano.

Wieczorem p. Bogdanowicza zaprowadzono do więzienia, gdzie przebył cały następny dzień 6-go oraz do południa 7-go grudnia, pezem go zwolniono.

Pewnyż fakty licznych siłców i obrateń na ciele p. Bogdanowicza formalnie stwierdza świadectwo lekarza powiatowego.

Straszna ta opowieść mrozi krew w żyłach i mimowoli nasuwa pytanie: czy nie żyjemy jeszcze w mrokach średniowiecza? Czy możliwe są podobne katusze, przypominające czasy inkwizycji, dzisiaj w kulturalnej Europie, w XX stuleciu?

P. A. Bogdanowicz przedostał się przez granicę litewską, oddał w ręce władz polskich i wczoraj przybył do Wilna.

działający agenci, wykorzystują trudności gotówkowe ludzi zmuszanych do wykupywania tak zwanych potocznie "patentów", czyli świadectw przemysłowych, i proponują im nabywanie takowych "na raty".

Zachęcony obietnicą, że patent w swoim czasie otrzyma, a należność może spłacić drobnymi ratami przez szereg miesięcy, debro-duszny kupiec czy rzemieślnik daje sprytnemu oszustwi pierwszą zaliczkę na wykupienie patentu. Naturalnie zbliży się Nowy Rok, a patentu nie będzie.

Policja i władze skarbowe będą robiły trudności, protokóły, doliczania k-r i procentów za zwłokę, a czy poszkodowany odbierze swoją zaliczkę od wydrwigzessa, więcej niż wątpliwe.

Dlatego też wyrażnie powtarzamy, że Urząd Skarbowy sprzedaży patentów na raty nie uznaję, szkolczyli były robione e to starania. Jeśli taka uga miała być stosowana, to byłoby e niej podano de publicznej wiadomości, a de pośrednictwa władze skarbowe nie używałyby podejrzanych osobistości. A więc "lobuzów", zwracających się z podobnymi propozy-cjami, należy przytrzymywać i oddawać w ręce policji, której, e ieby ją to interesowało, możemy dać w Redakcji bliższe wskazówki co de osób uprawiających ten proceder.

Sprawy miejskie.

— Posiedzenie miejskiej komisji gospodarczej. W poniedziałek, dn. 21 grudnia, odbędzie się posiedzenie miejskiej komisji gospodarczej, na którym będą rozpatrywane wyniki konkursu na wydzierżawienie majątków miejskich Wielkiej i Małej Leonińskiej, oraz sprawa wydzierżawienia miejskiego folwarku Tu-paciskiego. (1.)

— Próba o subwencję. Wychodzące w Krakowie czasopismo miesięczne "Usza", poświęcone sprawie wkręcenia Unji religijnej na Polskim Wschodzie, zwróciło się do Magistratu wileńskiego z prośbą o przyznanie natych-miastowej subwencji. (1.)

— Redukcja w Magistracie. Liczba personelu zatrudnionego w Magistracie i w przedsiębiorstwach miejskich, wynosi obecnie około 900 osób. Opłata miesięczna tego personelu dosięga 250,000 zł. Niż-si funkcjonariusze pobierają pensje do 150 zł., wyżsi zaś przeciętnie 400—500 zł. (nie licząc członków Magistratu).

W wyniku badań komisji oszczędnościowej personelu kancelaryjny będzie zmniejszony przeciętnie o 20%. (1.)

Dobroczynność.

— Kwota dla podrzutek i sierot w domu Dzieciątka Jezus u SS. Szarytek odbędzie się 20 grudnia, w niedzielę. Łaskawe panie kwestarki zechcą się zgłosić po puzki i legitymacje do mieszkania p. Jeleńskiej, ul. Mickiewicza 19, w sobotę 19 grudnia, o godz. 5. Chyba nikt nie odmówi ładnej kwastere dania choć kilka groszy, aby przynajmniej na święta ustecka niemowlat miały choć trochę mleka. Grosze nikogo nie zubożą, a w masie przekarmią trzysta istniejących, wydziedziczonych z "gwiazdki" i rodzicielskiego ogniska. (1.)

Sprawy rolnicze.

— Posiedzenie komisji uwłaszczeniowej na powiat Wileński. Trocki odbędzie się w dniu 19-go grudnia b. r. w gmachu okręgowego urzędu ziemskiego w Wilnie, przy ul. W. Pohlanka 24. Na porządku dziennym jest 9 spraw uwłaszczeniowych z mecy ustawy z dn. 20.VI.24 r. w sprawie uwłaszczenia b. czynszowików, b. wolnych ludzi i długoletnich dzierżawców.

Sprawy wojskowe.

— Opłatki dla wojska. W Kierownictwie rejonu dusz pasterstwa (K. O. W. pok. 45) będą de pobrania opłatki wigilijnej od dn. 21 grudnia dla dowódców i kierowników formacji obozu warownego. Rodziny oficerów i podoficerów mogą również je otrzymać za opłatę 10 gr. za sztukę. (1.)

— Pasterka i życzenia świąteczne. Została ustalona kolejność objazdu oddziałów wojskowych przez Komendaota Obozu Warownego w dniu 24 grudnia celem złożenia życzeń świątecznych i łamania się opłatkiem. O godz. 24 odbędzie się pasterka w kościele garnizonowym Sw. Jana dla całego garnizonu. (1.)

— Skasowanie oficerów ewidencyjnych. Zgodnie z rozporządzeniem ministerjalnym z dn. 19 b. m. zostają skasowane przy starostwach staty oficerów ewidencyjnych, których zadaniem było m. innymi załatwienie spraw pobożnych. Oficerowie ci przydzieleni zostaną de dyspozycji poszczególnych P. K. U. (1.)

— Sprawa chorążego Heca. Sledztwo w sprawie aresztowanego chorążego Heca z Inspektoratu Armji w Wilnie prowadzi pułkownik Zamorski szef sztabu Inspektoratu Armji, co daje miarę charakteru i wagi przestępstwa aresztowanego. Wobec toczącego

się sledztwa nie możemy podać bliższych szczegółów. Zaznaczamy jedynie, iż chorąży Hec oskarżony jest również o nadużycie służbowe i defraudację i pułk. Zamorski prowadzi w tym kierunku dochodzenie.

Sprawy akademickie.

— Sekcja podręczniwa pracy przy bratn. pomocy polsk. młodz. akad. polska cały szereg rutynowych korepetytorów z zakresu 8 miu klas szkoły średniej. Oferty prosimy zgłaszać w sekretariacie (Wielka 24) w godz. od 2-giej do 3-ciej i od 20 do 21 ej, we wtorki, czwartki i soboty.

— Młodzież Wzschodnia. W sobotę dnia 19-go b. m. o godz. 6.30 w lokalu własnym, Trocka 11, odbędzie się zebranie dyskusyjne młodzieży wzschodniej z referatem kolegi mag. Tadeusza Wirszyty pod tytułem "Zasady ideologicznej narodowej" na tle książki Romana Dmowskiego: "Myśl nowoczesnego Polaka".

Wstęp dla członków i sympatyków. Osobne zawiadomienia wysłane nie będą.

Sprawy kolejowe.

— Redukcja na kolejach. W związku z akcją oszczędnościową na kolejach, z dn. 1 stycznia 1926 roku zostaną wstrzymane wszystkie zbędne prace inwestycyjne. Również i redukcja wydatków rzeczowych została już postanowiona, a zajęty przy tem personel zostanie zwolniony.

Zwolnieniu podlegać będą pracownicy eseksweli i dziennicy płatni, którzy przyjęci byli na czas pewnych robót.

Prócz tego zaś Ministerstwo Kolei dążyć będzie do usunięcia pracowników kolejowych, posiadających majątki ziemskie, kapitały, oraz zajęcia uboczne dające dochody, z których utrzymać się mogą bez zajęcia na kolei. Praca na polu kulturalnym oświatowym, literackim, dziennikarskim, naukowym nie będą brane pod uwagę, o ile na to pracownicy uzyskali zwolnienie przełożonej władzy.

Nadmienić należy, że ilość pracowników VI, V i IV stopnia pracy zostanie zmniejszona. (za)

Sprawy żydowskie.

— Zjednoczenie sjonistów. W tych dniach odbyło się w Wilnie zjednoczenie zebranie żydowskich partji "Poale-Sion" i "Gogrej-Sion", które odtąd będą czynne, jako jedno stronnictwo polityczne: Uchwała ta jest wynikiem odbytego w Wiedniu przed kilku miesiacami zjazdu przedstawicieli mieszkankowych partji. (1.)

Odczyty.

— "Z dziejów ziemi". W sobotę 19 grudnia staraniem kolegi geologicznego U. S. B. odbędzie się w sali Śniadeckich odczyt, ilustrowany przezreczami, pod tytułem: "Średniowiecze, oraz czasy nowożytnie dziejów ziemi". Odczyt wygłosi prof. dr. Br. Rydzewski. Początek o godz. 7 wiecz. Wejście 50 gr., dla młodzieży 20 gr.

Sądy.

— Kolporterka bibuły wywrotowej przed sądem. W dniu 1 maja 1925 r. władze bezpieczeństwa ujęły młodą żydówkę 17 letnią Rywę Goldbertankę na gorącym uczynku rozdawania śród tłumów manifestujących z powodu 1 maja przed t. zw. "Domem Robotniczym" odesz komunistycznej partji robotniczej Polski i treści podburzającej do obalenia istniejącego w Rzeczypospolitej Polskiej ustroju społecznego i do nienawiści pomiędzy poszczególnymi klasami ludności państwa.

Goldbertanka wydatnie pomagał 18 letni Józef Szabad, który zasiał ją w coraz to nowe pliki odesz.

Goldbertanka, która mimo swego młodego wieku, jest poważnie zaangażowana w ruch bolszewicki, osadzona jest w więzieniu na Łukiszkaoh.

Zd jej towarzyszy Szabad wyjechał z Polski bez zezwolenia władz de Gduńska.

Dzisiaj przed sądem Okręgowym stanie jedynie Goldbertanka, oskarżona z art. 129 cz. 2 i 6 k. k.

Obronę jej powierzono z urzędu adw. Andrejewowi. (1.)

Teatr, muzyka i sztuka.

— Pierwsze przedstawienie w Teatrze Reduty na Puhulans od-będzie się, jak już doniesiliśmy, w najbliższą środę, 23 b. m. o godzinie 8 wiecz. Zespół Reduty, zawiadując o tym pierwszym pokazie swojej pracy artystycznej w Wilnie, obejmującej "Wyzwolenie" Wyspiańskiego, czuje się w obowiązku przedzielić społeczeństwo wileńskie, iż wieściór ten nie będzie miał charakteru urzędowego otwarcia odnowionego gmachu, ponieważ ani widownia ani scena nie będą na czas odpowiedzialnie wykończane. Co się tyczy samego "Wyzwolenia", należy to podkreślić, że forma sceniczna, również z przyczyn od Kierownictwa nieuleczalnych, będzie daleko skromniejszą od tej oprawy, która powinna by odpowiadać pier-wotnemu pomyślowi artystycznemu.

W dzień Wilji Teatr nie będzie czynny. W pierwsze święto wieczerom powtórzone będzie "Wyzwolenie", w drugie święto po południu o godz. 4-ej przedstawione będą "Piosenki i kalendarz polskie", ujęte w kształt sceniczny, wieczerom dramat Tadeusza Rittnera "W małym domu".

W dalszym ciągu tydzień świąteczny obejmie: dnia 27-ego (niedziela) po południu "Piosenki i kalendarz polskie", wieczerom "Wyzwolenie"; dnia 28-ego wiecz komedja Stefana Żeromskiego "Uciekla mi przepióreczka", 29-go wiecz. komedja Al. Fredry z muzyką Moniuszki "Nowy Don Kiszot", 30-go wiecz. "Przepióreczka", 31-go po pol. o 6-ej "W małym domu", wiecz. o 9-iej "Dom otwarty" Bałuckiego. W dzień Nowego Roku odbędą się trzy przedstawienia: o 12-iej "Piosenki i kalendarz", o 4-iej "Nowy Den Kiszot", o 8-iej "Wyzwolenie".

Przedstawienia rozpoczynają się będą z bezwzględna punktualnością, a ze względu na powagę sztuki spóźnieni goście będą mogli zajmować swe miejsca jedynie w przerwach.

— Teatr Polski. Wieczerom home ru Leona Wywleza z Krakowa. Leon Wywleza, bosprescnie naj-snakomitszy komik, polski, wystąpi u nas w Wilnie w Teatrze Polskim w sobotę 19-go i niedzielę 20-go grudnia. Oryginalny, wspaniały program własny obejmuje szereg przesabawnych monologów, typów i zdarzeń, pełnych subtelnej humoru. Bilety już są do nabycia w kasie teatralnej od 11—1 i 3—9 wiecz.

Z posiedzenia Rady Miejskiej.

Przed porządkiem dziennym wczorajszego posiedzenia Rady Miejskiej wygłosił od grupy radnych wniosek ngły w sprawie utrzymania przy uniwersytecie wydziału sztuk pięknych.

Rada Miejska wniosek uchwaliła.

R. Studnicki wnosząc de niertunnie wprowadzonej przez siebie na poprzednim zebraniu interpelacji w sprawie zmiany w regulowaniu poborów pracowników kontraktowych, którym poszęto wypłacać pensje miast z góry, z dołu, powołał się na regulamin Rady Miejskiej m. Krakowa, żądając na tej zasadzie zmiany trybu postępowania naszego Magistratu z pismami i podaniami jakie wpływają.

Pe uddelaniu wyczerpujących wyjaśnień przez prezydenta Bańkowskiego, Rada Miejska nad żądaniem r. Studnickiego przedłożyła de porządku dziennego.

Z kolegi sekretarz Rady, p. Dzielicki, referuje szereg wniosków komisji finansowej w sprawach ustalania podatków i opłat na rzecz miasta na 1926 r. od: umów na przeniesienie własności nieruchomości; weksli protestowanych; wynajmowanych lokali w hotelach, pokojach umebowanych i gospodach; patentów na wyrób i sprzedaż trunków, wyskokowych; spadków i darowizn; od plakatów, szyldów i godel; widowisk i wreszcie od ładunków kolejowych.

Rozmiary opłat nie uległy żadnej zmianie, te też po niektórych wyjaśnieniach w tych sprawach, Rada jednogłośnie wnioski, zgodnie z referatami przyjęła.

Zgodnie z projektem komisji finansowej Rada zatwierdziła nową taryfę za przejazd autobusami, a więc pierwsze 2 km. kosztować będą 30 gr. normalnie i 20 gr. ulgowo; 3 km. — 40 i 30 gr.; zaś 4 i 5 km. — 45 i 40 gr.

Prócz tego uchwalono zmniejszyć opłaty na rzecz miasta od wylow z bilców za przejazd autobusami z 5 na 2 1/2 proc.

Wniosek v. prezyd. Łokuciewskiego, by wnioskując w krytyczne połączenie tych przedsiębiorstw zmniejszyć zależność na korzyść miasta e 50%, przesłano do komisji finansowej.

Dłuższą dyskusję wywalała sprawa częściowego przeniesienia pewnych kredytów z jednego działu budżetu do innych. W rezultacie w głosowaniu R. M. przychyliła się de żądań Magistratu.

Na skut-k podania Stewaryszszenia Kupców i Przemysłowców Chrześcijańskich oraz Zw. Kupców Żydowskich postanowiono zwrócić się de okr. inspektora pracy z wnioskiem o przedłużeniu handlu w da. 19, 21, 22 i 23 m. b. od gods. 1 do 5 pp.

Wreszcie przystąpiono de dyskusji nad wnioskiem pp. Gdowoda, Nagrodzkiego i Wygodzkiego w sprawie wszczęcia starań e przyspieszeniu terminu wyborów de Rady.

Do wniosku przychyliła się p. Studnicki z paprawką, by przyszłe wybory odbyły się nie z list leuz na osoby poszczególne.

Odrąwe z strony prawnej r. Studnickiemu daje r. Jasicki, usadniająca, iż zmiana systemu wyborów wymaga uchwały Sejmu.

W trakcie dyskusji, wreszcie b. jałowej i nierozważnej, radni więkzości — opuścili salę.

Wobec braku quorum posiedzenie zamknięte. Kos.

Kronika wileńska.

Wiadomości kościelne.

— Pozdrowienie arcybiskupa. J. E. biskup Michalkiewicz otrzymał od J. E. arcybiskupa Cieplaka z Ameryki telegram treści następującej: "Obu dostojnym biskupom, kapitulę, całemu klerowi i wszystkim wiernym przesyłam najserdeczniejsze pozdrowienie. Duchem, sercem z wami. O przyjeździe zawiadom. Adres: Poselstwo, Waszyngten. Arcybiskup Cieplak".

Urzędowe.

— Udział urzędników w spisie. Ministerstwo Reform Rolnych poleciło Okręgowemu Urzędowi Ziemskiemu wydać zarządzenie olem zatrudnienia szych urzędników przy przyszłym spisie ludności. Identyczne polecenie otrzymał i Inspektorat Pracy. Urzędniczy, którzy wezmą udział w tym spisie będą zwolnieni na ten czas od zajęć służbowych. (s.)

Z miasta.

— Panika dolarowa w Wilnie. Jak należało przewidywać, zwyżka dolara, który zaczął gwałtownie w ostatnich dniach iść w górę, również gwałtownie załamała się w dniu wczorajszym. Gdy w środę końcowe transakcje dokonywano po 11 zł. 50 groszy, wczoraj banki dawały w sprzedaży po 8 zł.

Lokal Banku Polskiego był wczoraj widownią tragiczniejszych scen. Od rana tłumnie de banku napłynęli czarnogieldziarze w liczbie około 300 — 400 osób. Prym dierzyli spekulanci, przybyli specjalnie posiaganiem nozym z Warszawy. Ponieważ doła poprzedniego, czarna giełda postanowiła zyskać te okazje.

Bank Polski rozpoczął operacje istotnie od 10 zł. 40 groszy za 1 dolara. Tłum rzucił się do okienek. Nagle na mocy rozporządzenia z Warszawy bank przerwał operacje i odmówił nabywania walut obcych. Wśród czarnogieldziarzy się zakotłowało. Jeden z właścicieli kantorów wymiany zemdlł. Wczoraj się tumult. Wobec burzliwego zachowania się czarnogieldziarzy, Bank Polski zawezwał pe-

lię, która przybyła z komisarzem na czele i usunęła z lokalu Banku Polskiego hałaśliwą czarną giełdę.

Na wiadomość o nieprzyjmo-waniu dolarów przez Bank Polski prawie wszystkie banki wstrzymały się od zakupów.

— Ważne dla płatników podatku dochodowego. Komisja odwoławcza de spraw podatku dochodowego wymaga de dotychczas od płatników, proszących e zmniejszenie wmiarkowanego podatku ze względu na stan rodzinny, przedstawienia zaświadczenia policji. Obecnie usnano, że dla powyższego celu wystarcza załączenie do podania wyciągu z ksiąg meldunkowych. (1.)

— Echa aresztowań komunistów. W związku z przeprowadzoną w m-cu październiku r. b. obławą na komunistów, kiedy to aresztowano około 100 osób, nieuleżna partja chłopieka oraz białoruska bromada złożyły interpelację w sejmie, zawierającą skargę na wileńskie władze bezpieczeństwa, które rzekomo biły aresztowanych. Urząd wojewódzki zarządził przeprowadzenie szczegółowego badania. (1.)

— Tkaniny ludowe pow. Lidzkiego, e których pisaliśmy w numerze z dn. 15 b. m., że wzyli ich zostały odznaczone medalem srebrnym na wystawie sztuki dekoracyjnej w Paryżu, są sprzedawane w spółdzielni pracowników państwowych, ziemi Wileńskiej (ul. Sw. Janka, gmach postowy). Transporty tkanin są nadsyłane do spółdzielni perjodycznie przez p. A. Łaskowiczównę w miarę zebrania takowych od ludności produkującej. Zainteresowanie tkaninami społeczeństwa jest znaczne i stopniowo wzrasta. Może też swi nareznie poznają swoje, gdy obcy wartość wzięli.

Przy tej sposobności przepraszamy p. A. Łaskowiczównę za błąd drukarski, który wkradł się do jej nazwiska w numerze z dn. 15 b. m. (wydrukowano Łaskowiczówna).

— Patenty na raty. W numerze wczorajszym "Dzienn. Wileńsk." podaliśmy wiadomość, że Ministerstwo Skarbu wyjaśniło, iż tryb nabywania wymienionych świadectw na r. 1926 nie uległ żadnej zmianie, oraz, że świadectwa te winny być wykupione jednorazowo i w terminie ustawowym, t. j. do dnia 31 grudnia 1925 r.

Przypomnienie to jest bardzo na czasie, ponieważ na tem tle rozwinął się szalibroszy proceder, żerujący na naiwności ludzkiej. Mianowicie niektóre żydowskie organizacje, jak również biura prósb, wreszcie na własną rękę

Wobec redukcji.

Wczoraj pisaliśmy na tem miejscu o patrystycznym stanowisku wileńskich urzędników państwowych...

Idąc zawsze na spotkanie państwa urzędnik nasz ma jednakże prawo domagać się, by jego potrzeby...

Rok 1925 jest chyba najcięższym, jaki przeżyliśmy w wolnej i niepodległej Polsce.

Nie zapowiada się zbyt różowo przyszły rok 1926. Urzędnikom grozi widmo redukcji i obniżenia poborów i właśnie wczoraj mieliśmy możność wskazać na to...

Dziś, szczególnie dziś, dawne błędy mogą stać się zbrodnią i dlatego każde przesunięcie, a tembardziej pozabawienie prasy musi być dokładnie przemyślane...

Niestety jesteśmy niemal zewsząd alarmowani wiadomościami, które napawają obawą, że znów jesteśmy na mylnym drodze.

W urzędach administracji, naprzykład, zapanowała epidemia translokacji.

W związku z „czyszczeniem” biurokracji świętojańskiego zapowiedziano cały szereg przesunięć, przemieszczeń, przeniesień...

Dane te są dla badania kwestji mieszkaniowej bardzo ważne. Wiadomo, jak odmiennie są warunki życia w t. zw. „domu rodzinnym”...

Przenosiny takie (n. b. w ciągu zimy) a więc w środku roku szkolnego mogą doszczętnie zrujnować urzędnika uczelniowego...

Wątpliwym natomiast jest, czy dajmy na to notoryczny alkoholizm (bo jest w Świętym i taki) zostanie uleczony...

Złogę i niesumiennego urzędnika właśnie dziś trzeba usunąć, by tą drogą oszczędzić przy redukcji lepszych i zdolniejszych.

Zastrzegamy się, że uwagi nasze nie dotyczą się wyłącznie do władz administracyjnych, w równej mierze dotyczą one innych urzędów...

W szczególności niepokojące wiadomości nadchodzi z Isby skarbowej, gdzie zarządzenia redukcyjne p. Czarnockiego...

Ważnym jest kwestja podziału budynków, zamieszkiwanych przez ludność, według przeznaczenia i rodzaju. Wskutek zmniejszenia wojennych ludności, pozabawienia dachu nad głową...

P. Kownacki.

Spis budynków.

Komunikują nam:

Do szeregu dochodzą statystycznych, jakie są w Polsce przedsiębiorstwa równocześnie ze spisem ludności, należy spis budynków. Spis ten — należy to wyrazić podkreślić — nie obejmuje wszystkich budynków...

Dane te są dla badania kwestji mieszkaniowej bardzo ważne. Wiadomo, jak odmiennie są warunki życia w t. zw. „domu rodzinnym”...

„Kaszarych mieszkaniowych” — wielkich domach liczących po 20 i więcej mieszkań. Szybki wzrost ludności w wielkich miastach i innych ośrodkach przemysłowych powoduje stale zwiększanie się liczby domów tego ostatniego typu...

Inne znaczenie mają dane o do materiału szian i pokrycia. Są one wskaźnikiem rozwoju kultury materialnej. Charakterystyczne są np. liczby, określające odsetek budynków murowanych...

Specjalnie dla Wileńszczyzny ważną jest kwestja podziału budynków, zamieszkiwanych przez ludność, według przeznaczenia i rodzaju.

P. Kownacki.

OZYTAJÓJE

Głos Wileński

Z prowincji.

Sprawa rynku w Ejszyszkach.

Jedną z najrdziej aktualnych kwestyj w Ejszyszkach jest obecnie sprawa rynku. Z doświadczenia wynika, że teraźniejszy rynek nie odpowiada zupełnie wymaganiom...

Na dobitkę na terytoryum rynku oddzielono miejsce dla bydła (wbrew odpowiednim przepisom, które głosią, że rynek bydła powinien być izolowany ze względu na niebezpieczeństwo zarazy)...

Uchwala tę gminy ejszyskiej sejmik ludzki i starosta zatwierdził. Zarząd gminy zrobił umowę z Biedubnem i zapłacił za wynajęcie placu za 3 lata zgóry.

Z obawy dokonania transakcji, żydzi miejscowi, którym się przeniesienie rynku za miasto nie podobalo ze względu na ewentualny spadek frekwencji w ich sklepach, połączonych w obrębie starego rynku, podnieśli wielki gwałt.

W związku z tem wyjechali do Nowogródka trzej tygodniowi delegaci, między nimi Berke Kijucowski i Weidenberg w celu przeciwdziałania u władz wojewódzkich uchwałom gminy w Ejszyszkach.

Jakoż wyprawa ich została uwieczniona pomyślnym skutkiem. Po powrocie delegatów zarząd gminy otrzymał zawiadomienie, że rynek w Ejszyszkach pozostawia się na dawnym miejscu.

Oburzenie wśród ludności z tego powodu ogromne, nie i jak zawsze w podobnych wypadkach rozpowszechniane są pogłoski, że żydzi zebrali poważniejsze sumy na poparcie gdzieś należytej sprawy, co oczywiście władzom polskim powagi nie dodaje.

Zaniepokojona opinia publiczna domaga się wyjaśnienia tej sprawy.

Mikołaj Polusze, gm. Łyngmiany. Do częstych objawów agitacji litewskiej u nas należy straszenie

wobec parafjan teroru religijnego. Od osoby bezwzględnie wiarogodnej otrzymałmy następującą wiadomość:

W niedzielę dnia 18-go b.m. podczas udzielania komunji św. przez proboszcza kościoła w Poluszy gm. Łyngmiańskiej ks. Piotra Pruskiego, między innymi przystępującymi do stołu Pańskiego — był Józef Paukasto m-e Isw. Proboszcz ten gminy. Ksiądz proboszcz ostentacyjnie omiatał zmian-kowanego i w dalszym ciągu udzielał komunji swym parafjanom litwinom. Nadmienić należy, iż Paukasto dnia tego był u spowiedzi u tegoż księdza i otrzymał rozgrzeszenie...

Fakt ten jest to jeszcze jeden ze sposobów postępowania niecierpiący tego dusepaterza na polu szejby nauki i miłości Chrystusowej. Trzeba zaznaczyć, iż także ksiądz ostrzeżenie redaktorów, iż o ileśwa dnieci będą wysyłali do szkoły polskiej to redaktorów nie przyjmie do spowiedzi a demy to nie będzie kolendował. I to wszystko dzieje się na terenie Rzeczypospolitej Polskiej. W Litwie ksiądz polak za przyznaniem się tylko do polskości już poczułby rękę rządu litewskiego.

Odbudowa.

Dotychczas w gminie Niemen-czyńskiej odbudowanych zostało 73 budynków, nieodbudowanych zaś 134.

Listy do Redakcji.

Szanowny Panie Redaktorze.

Uprzejmie proszę o łaskawe umieszczenie w „Dzienniku” następujących kilku słów sprostowania tycającego się sprawowania z Walnego Zebrańia i Zebrańia Rady Kół Związku Ludowo Narodowego, wydruk. w „Dzienniku” Nr. 287 z dnia 15-go grudnia b. r.

Mianowicie nieścisłym jest twierdzenie, jakoby w sprawozdaniu swem o położeniu międzyrodowem „wyjścił” dia czego w podpisaniu umów w Leornu, należy się dopatrywać pownych korzyści dla Polski.

W rzeczywistości stwierdziłem, iż Przedstawiciel Polaki, nie mógł swojego podpisu odmówić, natomiast daleki byłom od tego, ażeby „umowy w Leornu” unać w swym oświadczeniu za korzyść dla Polski.

Łączę wyrazy prawdziwego szacunku B. Raczkowski. Warszawa 16.XII.25.

Ruch wydawniczy.

Przełoga Teologiczna. Kwartalnik naukowy. Organ Polskiego Towarzystwa Teologicznego. Rok 1925. nr 4.

Niemur obecny objętości 8 arkuszy, tak samo jak numery poprzednie, zawiera artykuły o treści ściśle naukowej. Na wstępie podana jest rozprawa poznawczą o historii kościoła, Henryka Likowskiego, o kaliskim synodzie prewencyjnym z roku 1408. Autor znalazł w Trzemesznie dokument na podstawie którego lepiej synod ten można oświetlić. Odpis dokumentu jest do rozprawy dołączonej. Ks. Wais zajmuje kwestją w dziedzinie filozofii dośw. emawiana; Czy t. zw. drugorzędne jakości są z wyższymi. Stoi on na stanowisku realizmu naturalnego i przeprowadza ściąg. polemikę ze zwolennikami teorii przegwiny. Ks. Karimierski Temenzk rozprawia w dalszym ciągu o problemach filozoficznych u Tertuljana. Ostatni artykuł p. n. „Projekt nowego wydania Wulgaty” (Ks. W. Michalski) informuje bardzo szczegółowo o pracach Komisji papieskiej, poczynionych celem nowej edycji Biblii łacińskiej; autor idzie przeważnie za H. Quentintum.

W dziale recenzyjnym omówione są zwłaszcza obszernie dwa prace o św. Tomasz z Akwinu jako meralistę.

„Świat Kobiecy” nr. 23-ci przynosi: Z krainy mody, Udział kobiety francuskiej w Wystawie Sztuki Dekoracyjnej w Paryżu, Urywki z listów o zaradkach, Maks Linder, Z Konstancynopola, Drobizki, Dobra gospodyni, Odpowiedź Redakcji i t. d. Do każdego numeru dołączony arkusz krojów.

W setną rocznicę zgonu St. Stanisława. W związku z nadchodzącym uroczystym obchodem setnej rocznicy śmierci Stanisława Staszica, Polskie Towarzystwo Krajoznawcze wydało popularną broszurę p. t. Stanisław Stasiak.

Autorka P. Al Janowska w bardzo przystępnej i pięknej formie nakreślił żywot Staszica.

Broszura ta posiada także, a zwłaszcza dla nauczycielstwa, jako dobre opracowany wykład ilustrowany 35 ma starannie dobranymi przesłankami.

Wybór myśli Staszica i bibliografja wypełniają cenną tę broszurę.

Broszura jest do nabycia w Polskim Towarzystwie Krajoznawczem w Warszawie Karowa 31.

Miejski Kinematograf Kulturalno-Oświatowy. Sali Miejska (ul. Ostrobramska 5).

Kino-Teatr „HELIOS” ul. Wileńska 38.

PREMIERA! Na ekranie 7 tygodni. aktów, sagluzowych „OTWARTE KALANOC” Na scenie (nad program) Feliks Amors i humorysta A. Szpakowski.

OBWIESZCZENIE.

Na podstawie art 8-go Ustawy z dnia 6.VII 1923 r. (Dz. Urz. Nr. 87, poz. 676) o poborze daniny lasowej Starostwo powiatu Duniłowickiego, niniejszem obwieszcza o sprzedaży z przetargu publicznego drzewa budulcowego z I-ej i II-ej raty daniny lasowej...

Table with columns: Nazwa obiektu leśnego, Gmina, Rodzaj drzewa, Ilość w mtr. zb., Cena za 1 mtr. w złotych, Łączna cena wywoławcza w złotych, Wysokość kłauzi w złotych, Odległość lasu od stacji kolejowej (w km.).

(-) Ed. Janowski. Za Starosta Duniłowicki.

D. H. „BLAWAT WILENSKI” Wileń, Wileńska Nr. 31, tel. 3-82. PRZEWIĄTECZNA WYPRZEDAŻI swetrów damskich, palt jasiennych, masek, materjałów palowych i watoliny.

Dr. E. Suszyński chorooby weneryczne, skórne. ul. Mickiewicza 30.

Dr. Leon Ginsberg chorooby weneryczne, skórne. Ulica Wileńska Nr. 3.

Dr. B. SZYRWINDY chorooby skórne, weneryczne i kobiece. Wileńska 10 od 10-1 i od 4-7.

Mieszkania każde jako odnoje. Wydz. Zdr. Publ. Nr. 11.

Bektór D. ZELDOWICZ chorooby weneryczne i kobiece. ul. Mickiewicza 24 obok hotelu „Bristol”.

Dr. Blumowicz Lepiej! mniej! ul. Wileńska 21-113-8.

M. BRZEZINA ul. Mickiewicza 44, m. 17.

Kapitały w SUMACH DOWOLNYCH LOKUJEMY przy zabezpieczeniu swolno w sądownej walucie i dobrem OPROCENTOWANIU.

LOKAL s elektrycznoscią na kawiarnię, piekarnię, skład i p. do wynajęcia. Właściciel: Władysław Wierzyński, ul. Krótka 10.

A. Mańkowski Chorooby skórne i weneryczne. Orliną 5-7 ul. 3-go Maja 18.

M. LAKNEROWA Przyjmując od 9 do 7 w. Kasztanowa 7 m. 5.

Piękność. Powab. Esmalja na twarz, biust, ręce i luno ostatnie niesiunne kosmetyczne nowości.

PIANINO firmy „Herman Gross” czarne kryształowe bardzo niedrogo sprzedamy.

Sklep z urządzeniem i pokojem sprzedam tanio. ulica Wileńska 10.

Stenografię wyuczę wszystkich bezpłatnie, listownie, Instytut Stenograficzny, Warszawa, Mokotowska 88.

Pokój od wynajęcia z meblami i 2 pokojami umeblowanymi. Dzielnicę ul. Mickiewicza 4-12, od kocz. 1-8. 4409

Pokój od wynajęcia z meblami i 2 pokojami umeblowanymi. Dzielnicę ul. Mickiewicza 4-12, od kocz. 1-8. 4409

Wszystkie bezpłatnie, listownie, Instytut Stenograficzny, Warszawa, Mokotowska 88.

Wszystkie bezpłatnie, listownie, Instytut Stenograficzny, Warszawa, Mokotowska 88.

Wszystkie bezpłatnie, listownie, Instytut Stenograficzny, Warszawa, Mokotowska 88.

Wszystkie bezpłatnie, listownie, Instytut Stenograficzny, Warszawa, Mokotowska 88.

Wszystkie bezpłatnie, listownie, Instytut Stenograficzny, Warszawa, Mokotowska 88.

Znawcy orzekli że niema lepszej wódki jak „CZYSTA”. Najkorzystniej kupić! Na nadchodzące Święta. Po cenach wyjątkowo niskich. Perfumy, — wielki wybór perfum na waga, — pu dry, kremy, wody toaletowe, mydła toaletowe, wyroby stalowe i inne wyroby Perfumeryjno Kosmetyczne pierwszorzędnych firm krajowych i zagranicznych.

Hurtownia Papieru i Materjałów Piśmiennych p. f. „PAPIER” Sp. Akc. Wileń, Zawalnia 13, Tel. 501. Waskie artykuły kancelaryjne i szkolne. Na zbliżające się Święta: bibulka kolorowa, kreps, serwetki biało i deseniowe. Wyłączna sprzedaż wyrobów Tow. Akc. Mirkowskiej Fabryki Papieru. Fabryczna sprzedaż wyrobów Fabryki Chemicznej M. Leszczyński i S-ka Sp. Akc. Włażna wytwórnia seesyjnych, bruljonów i innych artykułów inżynierskich. Duży wybór kalendarzy na nowy 1926 r. 908

Tylko gwarantowane OBOWIĄZANE wyrobów wziętych można kupić po cenach dostępnym w F-mie „POLBUT” ul. Bonifraterska 10, tel. 4-96. 408-17